

FIJIRDE FULFULDE

著者(英)	Paul Kazuhisa Eguchi
journal or publication title	Senri Ethnological Reports
volume	45
page range	480-481
year	2003-12-26
URL	http://doi.org/10.15021/00001848

FIJIRDE FULFULDE

286 Yifanbe meere tati har duniya, bee shemteende debbo jeenay

Too, yifanbe goddo haa duniya, yimbe tati meere.

Too, yimbe tati boo, bee soggu. Yimbe tato boo a soodi a soodaay fuu, ɓe ittataa maa. Daada yidi meere. Binngel maa debbo o yidi maa meere. Sakiike maa debbo o yidi ma meere. Yiide meere haa nder tati doo. Tato soggu. Baaba maa. Biya gorko. Sakiike maa gorko. Seyto a nafa ɓe. Yiide may kam a sooda nafa.

To, ammaa o nafataa, bappanyo maa, yifataa ma sam, bii-pappanyo maa, yifataa ma sam bee jaadaado maa mo hawti baaba, hawtaay daada.

Gorko, nyannde Jawmiraawo tagi mo wari haa duniya, o wardi bee shemteende maako joweenay. O maaydan bee may.

Bidɗo gorko o wardan bee shemteende maako gootel. O maaydan boo bee gootel may. Ammaa, debbo, binngel debbo, shemteende jeenay, Alla tagata mo, wardi bee maako haa duniya. To o hakkilaayi, o maaya o luttiraay koo gootel. Ko woni noon, o don buduruwa. Naa a yi'i shemteende jeenay boo doon? Yannde ɓe ɓaŋi mo o yehi o hooti bee gorko, o yiwi, shemteende tati do'i. O luttiri shemteende jeego. Tati boo fahin, yennde o dayi, o reedi, o danyi, shemteende tati boo do'i. Lutti tati. Tati doo boo, yennde o wadi jina, gorko njanandi hoosi mo, mo te'aay mo, tati boo do'i. Jeenay fuu timmi.

Koo dume wadi mo, o wi'a shemtudum, o doggataa. Koo dume wafan mo, o wi'a shemtudum, o dawataa. Koo dume wadi mo, mbaran mo, o vi'a o voyataa. Naa a laari gootel maa boo, o luttiri?

Ammaa joweenay doo, hiiri-weeti timma fuu.

(19/1/1983, Hammadu bii Hama Gaabɗo yeewti ka haa Ngawndere.)

287 Hoolu tati ngam tati

Hoolu tati ngam tati. Taa hul tati boo hul tati. Taa hul tati ngam tati. Taa hul duuda-haala. Hul jam-goonga. Taa hul boo jawmu shemmbe. Hul jawmu bernde. Taa hul boo velajunngoojo.¹ Hul vela-tookeejo². Ngam junngo veli, to tooke velaay, mbarataa. A hula jawro boo, ngam taa o tawa bee laamɗo.³ A hula maayel boo, ngam taa dase⁴ maayo manngo. A hula pukaraajo boo ngam moodibbo maako.

Taa hoolu tati. Hoolu tati. Taa hoolu yiide esa. Hoolu yiide debbo maa. Taa hoolu boo hirannde⁵ maa. Hoolu hitaande. Hitaande ɓuran hirannde. Ngam aan

¹ Velajunngoojo kam mo waawi fidugo.

² Vela-tookeejo kam anndudo wafugo tooke.

³ Taa o tawa bee laamɗo kam ba wi'go taa o hawte bee laamɗo.

⁴ Dase fotan bee yaare

⁵ Hirannde kam nyaamugo fajiri e asiri. Haa Jam'aare ɓe mbi'an hiraande / kiraale.

tan mari nyaamdu, wuro doo fuu walaa, waatoo, nafataa maa. Ndikka holla be walaa haa maa sam. Ammaa aan tan mari, be fuu ngalaa, jemma boo sey be mbaran tan. Wuro ngo fuu walaa nyaamdu, aan tan mari, to a joodtaa nyaama? Hirannde duppuudum.

Taa hoolu boo njamu banndu maa. De"eele⁶ leddi buran njamu banndu. Fitina walaa. To a maayi, be irete. To a nyawi, a waalan. Ammaa to fitina wadi e leddi, a maayan. To a maaya, be irataa.

(19/1/1983, Yerima Hammadu Ham Gaabdo yeewti ka haa Ngawndere.)

288 Keefuujji nay

Keefuujji¹ nay nafan. Keefuujji nay nafataa. Nafadfi² kam nay. Nafataa nay. Kaa ngafakka, kaa ngesa, ka ngaynaaka, kaa faada, nafan. Kadi nay nafataa. Ndewaaku, kaadaaku, nderkaaku, keeferaaku.

Ndewaaku kam laataago debbo. Kanjum kam masiibo³ tan.

(19/1/1983, Yerima Hammadu Hama Gaabdo yeewti ka haa Ngawndere.)

⁶ De"eende / de"eele.

¹ Keefuwol / keefuujji. Dum keefuwol binndi.

² Nafadfi < nafandfi.

³ Masiibo, dum ayiibe.